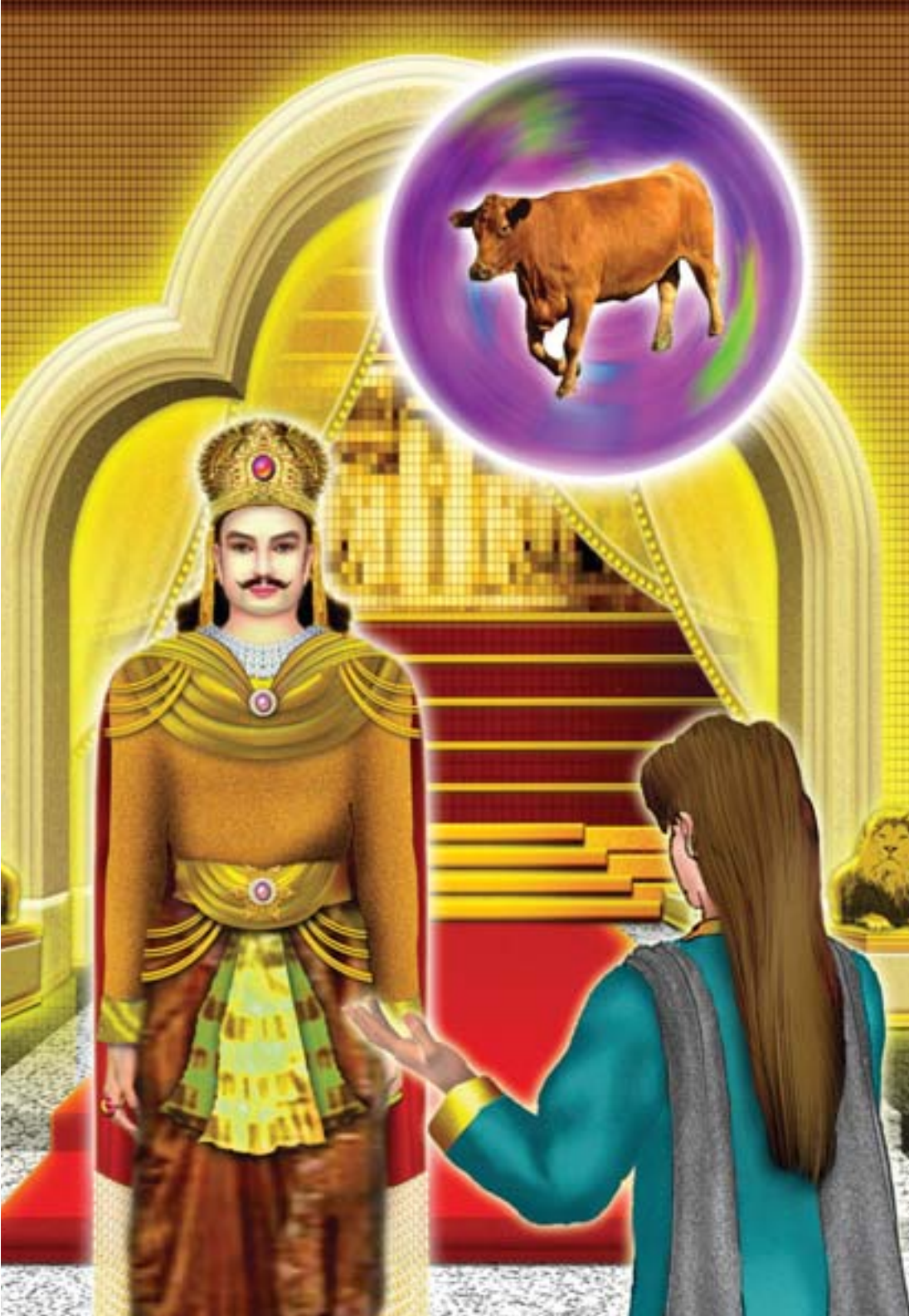

ม โห ส ถ บั ณ ทิ ต
ต อ น ที่ ๘
(แก กั ป ม ป ริ ศ น า)

นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา
แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาย่อมไม่มี

มโหสถบัณฑิต ตอน ที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๑

ขึ้นชื่อว่าทุกข์ ไม่มีใครที่อยากจะพบเจอ มนุษย์ทุกคนในโลกล้วนปรารถนาความสุขกันทั้งนั้น ต้องการแสวงหาสิ่งที่เป็นสรณะอันแท้จริง การที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์ พบกับความสุขล้วนๆได้นั้น ต้องอาศัยตัวของเรา ฟังตัวเรา อตตนา หิ อตตโนนาโถ คือ ฟังตัวเองเท่านั้น ต้องลงมือปฏิบัติธรรม จนใจหยุดนิ่งเกิดความรู้แจ้งภายใน เข้าถึงพระธรรมกายอันเป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ชราสุตตราว่า

“นตถิ ปญญาสมา อาภา

แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาย่อมไม่มี”

แสงสว่างแห่งดวงปัญญา ถ้าจะพูดให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งในภาคปฏิบัติ ต้องลงมือปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนา จนกว่าจะพบแสงสว่างภายใน เพราะปัญญาเป็นแสงสว่าง ที่ขจัดความมืดหรือความไม่รู้ให้หมดไป ถ้าเราหยุดใจได้ถูกส่วน จะพบกับดวงปัญญา ดวงปัญญาของกายแต่ละกาย ตั้งแต่กายมนุษย์หยาบ กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนถึงกายธรรมภายใน ล้วนมีความสว่างแตกต่างกันออกไป

เมื่อเราสามารถปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงดวงปัญญาของกายธรรมอรหัตแล้ว จะเกิดปัญญาวิริยธรรมที่กว้างขวางขยาย

มโหสถบัณฑิตตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๒

ออกไปไม่มีที่สิ้นสุด ตามความละเอียดของกายธรรมที่ขยายไป
อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อยากรู้เรื่องอะไรก็รู้ได้หมด เหมือนอย่าง
พระบรมศาสดาของเราที่ทรงได้รับการเฉลิมพระนามว่า เป็น
พระสัพพัญญู คือ ทรงรู้ทุกอย่าง รู้แจ้งโลกทั้งหมด เพราะความ
มีดซึ่งเกิดจากอัสวกิเลสที่มาปิดบังดวงปัญญา ธาตุธรรม เห็น
จำ คิด รู้ของพระองค์หลุดร่อนออกไปหมด เหลือแต่ความ
สว่างไสวอยู่ในดวงจิตตลอดเวลาทั้งหลับทั้งตื่น และเพราะตื่น
จากอวิชชาที่มาปิดบังดวงปัญญาไว้ จึงเป็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบานตลอดกาล

แสงสว่างแห่งปัญญานั้นนับได้ว่าสว่างกว่าความสว่างใดๆ
ในโลก และจักรวาล ผู้ปฏิบัติจนสามารถเข้าถึงดวงปัญญา จะมี
ปัญญาญาณ สามารถสอนตัวเอง อย่างน้อยก็สามารถสอนตัวเอง
ให้ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของสัมมาอาชีวะ มีปัญญารู้ถูกรู้ผิด
ไม่หลงไปทำผิดพลาด ไม่ประมาทในชีวิต อันจะเป็นเหตุให้ต้อง
พลัดตกไปเกิดในอบายภูมิ แสงสว่างแห่งปัญญานั้นยังจะส่อง
นำทางไปสู่สวรรค์ และนิพพานอีกด้วย

*ในครั้งนี้ ยังคงนำเรื่องมโหสถบัณฑิตผู้มีปัญญาเฉียบ

มโหสถบัณฑิตตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๓

แหลมมาให้ได้ติดตามกันต่อ แม้มโหสถบัณฑิตอายุยังน้อย แต่ก็สามารถแก้ไข หรือพิจารณาอรรถคดีต่างๆ ได้ถูกต้องแม่นยำอย่างน่าอัศจรรย์ จนชนะใจอำมาตย์ว่า บุคคลนี้แหละที่พระราชาทรงสุบินนิมิตว่า ทรงเห็นไฟกองเล็กๆ ผุดขึ้นท่ามกลางไฟกองใหญ่ ๔ กอง ไฟกองเล็กนี้สว่างไสว พุ่งขึ้นไปได้ถึงพรหมโลกทีเดียว

ที่ผ่านมา ท่านอำมาตย์ส่งทูตไปกราบทูลพระราชาราช ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่ครั้งหลัง ท่านตัดสินใจเดินทางไปกราบทูลด้วยตนเอง เพราะอยากให้มโหสถได้เข้าไปรับสนองใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ประเทศชาติบ้านเมืองจะได้เจริญรุ่งเรือง แต่เพราะเสนกบัณฑิตทูลทัดทานไว้ ทำให้มโหสถยังไม่มีโอกาสได้รับราชการแผ่นดิน ฝ่ายพระเจ้าวิเทโหราชนั้นทรงส่งข่าวไปให้ชาวบ้านยวมัชฌคามตามคำแนะนำของมหาอำมาตย์เสนกะอีกว่า ให้ชาวบ้านส่งโคตัวผู้อันเป็นมงคล ชาวปลดทั้งตัว มีเขาที่เท้ามีโหนกที่หัว ร้องไม่เกิน ๓ เวลา มาถวายพระองค์ ถ้าไม่ส่งมาจะถูกปรับ ๑,๐๐๐ กหาปณะ ชาวบ้านไม่รู้ว่าโคมงคลนั้นเป็นอย่างไร ไม่รู้จะไปหาที่ไหน หมดปัญญาไปตามๆ กัน เมื่อไม่รู้จะพึ่งใคร จึงไปถามมโหสถบัณฑิต

มโหสถบัณฑิตบอกว่า “ท่านทั้งหลาย อย่าได้หวาดกลัวไปเลย โคมงคลนั้นไม่ใช่สัตว์ที่หาได้ยากอย่างที่คิด พระราชา

มโหสถบัณฑิตตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๔

ทรงรับสั่งให้นำไก่ขาวปลอดไปถวายนั่นเอง ไก่นั้นชื่อว่ามีเขาที่เท่า หมายถึงมีเตือยที่เท่า ชื่อว่ามีโหนดที่หัวเพราะมีหงอนที่หัวที่ว่าร่องไม่เกิน ๓ เวลา เพราะขัน ๓ เวลา ฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงส่งไก่มีลักษณะอย่างนี้ไปถวายเถิด” เมื่อชาวบ้านนำไก่ขาวไปถวาย พระราชาก็ทรงปลื้มปิติยินดีที่มโหสถแก้ไขปริศนาของพระองค์ได้

ครั้นหยุดช่วงการทดลองสติปัญญาของมโหสถไปได้ไม่นาน พระราชาทรงส่งดวงแก้วมณี ที่ทำवलัฏกเทวราชทรงประทานแก่พระเจ้ากุสราซึ่งด้ายที่ร้อยแก้วมณีเส้นเก่านั้นขาดไปและไม่มีใครสามารถเอาด้ายเส้นเก่าออกแล้วร้อยด้ายเส้นใหม่เข้าไปได้ ทรงรับสั่งว่า “ให้ชาวบ้านยวมัชฌมคามช่วยกันนำด้ายเส้นเก่าออกจากดวงแก้วมณีนี้ แล้วร้อยเส้นใหม่เข้าไปแทน ถ้าร้อยไม่ได้จะถูกปรับ ๑,๐๐๐ กหาปณะ”

เมื่อชาวบ้านทำไม่ได้ ต้องร้อนถึงมโหสถบัณฑิต มโหสถได้ปลอบใจชาวบ้านว่า อย่าได้วิตกไปเลย เรื่องนี้ไม่เห็นยากอะไรให้นำน้ำผึ้งมาทาปากูทั้งสองด้านของแก้วมณี แล้วนำปลายขนสัตว์ที่พันเป็นด้ายทาน้ำผึ้งสอดเข้าไปในรูแก้วมณี จากนั้นให้นำไปวางไว้ใกล้รังมดแดง มดแดงจะพากันออกจากรังมากินด้ายเส้นเก่า เมื่อกินหมดแล้วก็จะไปคาบปลายด้ายขนสัตว์เส้น

มโหสถบัณฑิตตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕

ใหม่ลากไปอีกด้านหนึ่งของดวงแก้วมณี ชาวบ้านได้ทำตามคำของมโหสถบัณฑิต เมื่อดวงแก้วมณีได้ร้อยเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปถวายพระราชฯ พระองค์ทอดพระเนตรเห็น รู้สึกอัศจรรย์ใจถึงกับตรัสถามว่า ใครเป็นผู้แนะนำวิธี เมื่อรู้ว่าเป็นมโหสถบัณฑิตก็ทรงปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมา พระราชามีพระราชประสงค์จะทดลองมโหสถอีก จึงตรัสสั่งให้ราชบุรุษนำโคตัวผู้ไปกินขนมกุมมาสจนเต็มท้อง แล้วรับสั่งให้ชำระล้างเขาทั้งสองให้สะอาด จากนั้นให้นำน้ำมันมาทา เอาน้ำขมิ้นรดตัว และส่งไปที่หมู่บ้านยวมัชฌิมคามพลาจรับสั่งว่า “ได้ยินว่าพวกท่านเป็นนักปราชญ์ โคตัวผู้มงคลของพระราชฯตัวนี้ตั้งครุฑ ขอท่านทั้งหลายจงให้โคตัวผู้นี้ตกลูก และส่งมาให้เราพร้อมกับลูกของมัน”

พวกชาวบ้านรับราชโองการแล้ว ต่างระดมความคิดปรึกษาหารือกันก็ไม่เห็นทางออกสุดท้ายต้องพึ่งมโหสถอีกเช่นเคย มโหสถบัณฑิตพิจารณาไตร่ตรองอยู่ครู่หนึ่งได้แนะนำชาวบ้านว่า เรื่องนี้ต้องย้อนปัญหาด้วยการส่งตัวแทนที่มีความกล้าหาญกล้ากราบทูลสนทนากับพระราชฯ เมื่อคัดเลือกตัวแทนได้แล้ว มโหสถให้สยายผมไว้ข้างหลัง แล้วบอกให้เดินร้องไห้คร่ำครวญอยู่ที่บริเวณหน้าประตูพระราชนิเวศน์ เมื่อมีใครถามก็อย่าตอบ

มโหสถบัณฑิตตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๖

ยกเว้นพระราชฯ ให้ร้องให้คร่ำครวญไปเรื่อยๆ

ครั้นชายหนุ่มผู้กล้าหาญรับฟังกุศโลบาย จากมโหสถบัณฑิตแล้ว ก็ทำตามทุกประการ เมื่อพระราชฯตรัสเรียกมาถามถึงสาเหตุที่ร้องไห้ เขากราบทูลว่า “ข้าแต่สมมติเทพ บิดาของข้าพระองค์ไม่อาจจะคลอดบุตร นี้ก็ครบ ๗ วันแล้ว ขอสมมติเทพทรงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์ โปรดทรงทำอุบายการคลอดบุตรแก่บิดาของข้าพระองค์ด้วยเถิด พระเจ้าข้า”

พระราชฯตรัสว่า “เจ้าคนโง่เอ๋ย จะเป็นไปได้อย่างไรที่ผู้ชายจะคลอดลูก”

หนุ่มผู้กล้านั้นกราบทูลขึ้นทันทีว่า “ข้าแต่สมมติเทพ เมื่อเป็นไปได้ แล้วชาวบ้านยวมัชฌคามจะทำโคตัวผู้ให้ตกลูกได้อย่างไร พระเจ้าข้า”

พระราชฯทรงสดับถ้อยคำการย่อนปัญหาเช่นนั้น ตรัสถามว่า “ใครเป็นคนคิดแก้ปัญหมาให้” เมื่อรู้ว่าเป็นมโหสถบัณฑิต จึงทรงโปรดปรานในตัวมโหสถมากขึ้นเป็นทวีคูณ

เราจะเห็นว่า ผู้มีปัญญาไม่มีทางตัน ปัญญาเป็นแสงสว่างให้พบทางออกเสมอ แสงสว่างในโลกนี้มีมากมาย ต่างมีประโยชน์ในตัวเองทั้งสิ้น แสงจากหลอดไฟมีเวลาเปิดปิด พระอาทิตย์มีเวลาอัสดง พระจันทร์มีข้างขึ้นข้างแรม แต่แสง

มโหสถบัณฑิต ตอนที่ ๘ (แก้ปมปริศนา)

๓๕๓

สว่างแห่งดวงปัญญานั้น จะฉายแววที่เป็นอมตนิรันดร์กาล ไม่มีวันเสื่อม และทรงคุณค่ามหาศาลยิ่งกว่าความสว่างใดๆ ในโลกเหมือนเพชรที่อยู่ท่ามกลางก้อนกรวด ธรรมดาก้อนกรวดแม้มีมากมายก่ายกอง ไม่อาจเทียบคุณค่ากับเพชรเม็ดเดียว โดยเฉพาะปัญญابริสุทธิ์ที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง เป็นปัญญาที่จะนำพาตัวเราให้พ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย ดังนั้น พวกเราทุกๆ คน ต้องแสวงหาปัญญาที่นำพาเราให้พ้นทุกข์ ก้าวไปสู่ความสุข ความบริสุทธิ์หลุดพ้น ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนาเป็นประจำทุกๆ วัน ทำให้สม่ำเสมอ เราจะได้มีที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดภายในกันทุกคน

